

Ympäristö- ja kehitys- järjestöjen odotukset joulukuussa Madridissa pidettävälle COP25- ilmastokokoukselle

Ympäristö- ja kehitysjärjestöt odottavat 2.-13. joulukuuta Madridissa pidettävän YK:n kansainvälisen ilmastokokouksen osallistujamailta selkeitä vastauksia siihen, miten valtiot aikovat

- ▶ kuroa kiinni kuilun lupaamiensa ilmastotekojen ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden välillä niin, että maapallon lämpeneminen voitaisiin rajata 1,5 asteeseen
- ▶ taata, että muualla tehtyjen ilmastohankkeiden laskeminen osaksi maiden omia päästövähennyksiä ei vaaranna ilmastotoimien riittävyttä, uskottavuutta, ympäristötavoitteita tai sosiaalista oikeudenmukaisuutta
- ▶ tukea köyhimpiä maita ilmastomuutoksen aiheuttamien vahinkojen ja menetysten korvaamisessa

1,5 asteen mukaiset sitoumukset

Valtioiden tämänhetkisten ilmastotoimien ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden välillä on iso kuilu. Nykyiset lupaukset johtaisivat yli kolmen asteen lämpenemiseen, vaikka Pariisin sopimuksen mukaisesti maiden tulisi pyrkiä pitämään lämpeneminen 1,5 asteessa. Tätä menoa 1,5 asteen tavoite on kovaa vauhtia karkaamassa käsistä.

YK:n pääsihteerin peräänkuuluttamia valtioilta nykyistä kunnianhimoisempia ilmastotavoitteita syyskuun ilmastohuippukokouksessaan, mutta vaatimukseen reagoitiin olemattomasti niissä maissa, jotka tuottavat valtaosan maailmanlaajuisista päästöistä. Kansalliset päästövähennystavoitteet eivät ole Madridin neuvotteluagendalla, mutta kokous tarjoaisi varsinkin suurimmille saastuttajamaille hyvän tilaisuuden kertoa, kuinka ne aikovat ilmastokriisiin reagoida.

Odotamme, että Suomi EU:n puheenjohtajana vahvistaa maailmanlaajuisia pyrkimyksiä vähentää päästöjä niin, että 1,5 asteen tavoite on mahdollista saavuttaa.

Pariisin sopimuksen osapuolten pitää

- ▶ antaa selkeä sitoumus siitä, että kansallisia päästövähennystavoitteita vuodelle 2030 kiristetään hyvissä ajoin ennen ensi vuoden COP26-ilmastokokousta
- ▶ luoda kansallisten päästövähennystavoitteiden tarkastelulle läpinäkyvä ja osallistava prosessi, johon sitoutetaan laajasti eri sidosryhmiä
- ▶ varmistaa, että kansalliset tavoitteet ja strategiat ja niiden toteuttamiseksi tehtävät toimet perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tutkimustietoon, oikeudenmukaisuuteen ja reiluun siirtymään
- ▶ sisällyttää luonnon ilmastoratkaisut kansallisiin tavoitteisiin ja strategioihin sekä huomioida maa- ja meriekosysteemien suojelun ja ennallistamisen tärkeys luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisessä, ilmastokestävyyden rakentamisessa ja hiilinielujen kasvattamisessa
- ▶ sopia kaikille osapuolille yhteisistä viisivuotisista päästövähennyskausista vuoden 2030 jälkeen niin, että seuraavat tavoitteet asetetaan vuodelle 2035

Onko EU:sta vielä ilmastajohtajaksi?

Ilmastokriisi ei ratkea ilman edelläkävijöitä, jollainen EU voisi olla päivittämällä tavoitteensa Pariisin sopimuksen vaatimalle tasolle. Suomella onkin EU-puheenjohtajana paljon pelissä Madridin ilmastokokousviikkojen aikana. Samaan aikaan kun Suomi luotsaa EU:ta Madridin ilmastoneuvotteluissa, järjestetään ratkaiseva Eurooppa-neuvoston kokous Brysselissä, jossa Suomen tulisi saada kaikki EU-maat tukemaan vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitetta.

Pitkän tähtäimen hiilineutraaliustavoitteet eivät kuitenkaan yksin riitä, sillä maailman päästöt pitää saada puolitettua seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ratkaisevaa onkin, mitkä ovat päästövähennystavoitteet ja -toimet vuodelle 2030. Jotta EU kantaisi oikeudenmukaisen vastuunsa maapallon lämpenemisen rajoittamisesta 1,5 asteeseen, vuoden 2030 tavoite pitäisi nostaa nykyisestä 40 prosentista vähintään 65 prosenttiin. Samalla on vahvistettava luonnon hiilinieluja, jotka ovat EU-tasolla heikentyneet.

Jos EU ei lunasta aiempia lupauksiaan Pariisin sopimuksen toimeenpanosta, ei sillä ole uskottavuutta maailman suurimpana taloutena ja kolmanneksi suurimpana kasvihuonekaasujen tuottajana vaatia muita suuria saastuttajamaita parantamaan toimintaansa.

Selkeät säännöt

Viime vuoden ilmastokokouksessa Katowicessa ei päästy sopuun Pariisin sopimuksen sääntökirjasta markkinamekanismien osalta (Artikla 6). Pariisin sopimus mahdollistaa muualla saavutettujen päästövähennysten käyttämisen kansallisten sitoumusten toteuttamiseen. Maiden tulisi päästä nyt sopuun siitä, millaisilla laskenta- ja raportointisäännöillä kansainvälistä mekanismia voidaan käyttää. On tärkeää, että säännöt ovat läpinäkyvät, selkeät ja vahvat.

Madridin ilmastokokouksessa päätettävien Artikla 6:ta koskevien sääntöjen täytyy

► taata, että vastaavia järjestelyjä sovelletaan kaikkiin kansainvälisesti siirrettyihin hillintätoimien tuloksiin sekä muihin tarkoituksiin käytettyihin päästövähennyksiin, esimerkkinä ICAO:n kansainvälisen lento-

liikenteen päästöjen hyvitys- ja vähennysjärjestelmä (CORSA), jotta päästövähennysten kaksinkertainen laskenta voidaan välttää

- varmistaa, että osa päästövähennysyksiköistä mitätöidään automaattisesti eikä Kioton pöytäkirjan aikaisia yksiköitä tuoda Pariisin sopimuksen mukaisten velvoitteiden piiriin
- varmistaa, että kansainvälisesti siirretyt päästövähennykset tehdään tiukan vastuuvollisuuden ja ympäristötavoitteiden mukaisesti niin, että niiden tuottaminen ei aiheuta vahinkoa paikallisväestölle eikä luonnolle, mikä on varmistettava kansallisessa kuulemismenettelyssä kansalaisyhteisölle
- johtaa todellisiin päästövähennysten lisäyksiin, jotka ovat mitattavissa, varmistettavissa, lisäisiä nykytoimiin nähden, pysyviä ja ajallisesti relevantteja ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta

Vahinkojen ja menetysten korvaus kehittyville maille

Ilmastonmuutoksen vauhdittamat äärimmäiset sää-ilmiöt ja luonnonkatastrofit aiheuttavat peruuttamattomia menetyksiä ja vahinkoja miljoonille ihmisille. Menetyksillä ja vahingoilla tarkoitetaan tilanteita, joissa ilmastonmuutoksen hillintä ei riitä estämään haitallisia vaikutuksia eikä ympäristön muutoksiin ole enää mahdollista sopeutua. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat vähiten kehittyneet maat ja pienet saarivaltiot.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat menetykset ja vahingot ovat yksi pääneuvotteluaiheista Madridissa. Tätä varten luotiin jo vuonna 2013 Varsovan kansainvälinen mekanismi (*Warsaw International Mechanism on Loss and Damage, WIM*), jonka tavoite on kerätä tietoa siitä, miten alueet voivat valmistautua riskeihin ja vahinkoihin, koordinoida toimintoja, tarjota rahoitusta ja teknistä tukea sekä edistää koulutusta. Tietoa on kerätty, mutta maat eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen rahoituksesta.

Madridin ilmastokokouksessa pitää tehdä päätös

- ▶ Varsovan mekanismin mandaatin jatkamisesta pidemmäksi ajaksi, jotta voidaan varmistaa, että mekanismilla on riittävästi aikaa ja toimivaltaa puuttua sekä nykyisiin että tuleviin vahinkoihin ja menetyksiin
- ▶ rahoituksen etenemissuunnitelmasta vahinkojen ja menetysten torjumiseksi sekä prosessista, joka jatkuu COP26-kokoukseen asti ja johtaa yksityiskohtaisiin suosituksiin vahinkoja ja menetyksiä koskevan rahoitusvälineen vakiinnuttamisesta ja rahoituksen kasvattamisesta 50 miljardiin dollariin vuoteen 2022 mennessä

Suomen ilmastorahoitus riittämättömällä tasolla

Osana ilmastososopimuksia vauraat maat ovat sitoutuneet kasvattamaan kehitysmaiden ilmastotoimia tukevan rahoituksen 100 miljardiin dollariin vuodessa vuoteen 2020 mennessä ja jatkamaan samalla tasolla vuoteen 2025 asti. Puolet rahoituksesta on luvattu ohjata ilmastonmuutoksen hillintään ja puolet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Suomen oikeudenmukainen osuus olisi 200 miljoonaa euroa lahjamuotoista ilmastorahoitusta vuodessa, mutta tästä ollaan vielä kaukana. Ilmastorahoituksen taso vaihtelee vuosittain. Vuoden 2015 kehitysyhteistyöleikkaukset osuivat voimakkaasti myös ilmastorahoitukseen pudottaen tason 43 miljoonaan vuonna 2016. Vuonna 2017 rahoitus nousi 119 miljoonaan, mutta summasta yli puolet oli sijoituksia. Vuoden 2018 osalta rahoitus oli 47 miljoonaa. Tällä hetkellä budjettiperäinen rahoitus ohjataan valtaosin rahastojen ja kahdenvälisen yhteistyön kautta.

Rahoituksen tulisi olla uutta ja lisäistä kehitysyhteistyön rahoitukseen nähden. Köyhyyden vähentämiseen tarkoitettu potista ei pitäisi kattaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tarvittavaa rahoitusta, niin kuin nyt tehdään.

Suomen ja muiden teollisuusmaiden on nostettava rahoitus lupaamalleen tasolle ja varmistettava, että tuki saavuttaa kaikkein köyhimmät. Suomen tulee myös edistää yhtenäistä ilmastorahoituksen määrittelyä sekä edistää raportointikäytäntöjen yhtenäistämistä EU:ssa ja kansainvälisesti.

GREENPEACE

unicef | jokaiselle lapselle

Suomen luonnonsuojeluliitto